

ASIOI NETISSÄ FIKSUSTI



SISÄLLYSLUETTELO

NETIN KAUTTA ASIOIDEN HOITOA JA YHTEYDENPITOA.....	3
MIHIN NETTIÄ KÄYTETÄÄN ENIMMÄKSEEN?.....	3
YLEISIMPIEN NETTISELAIMIEN PERUSTOIMINNOT	3
NETTISELAIMEN KÄYNNISTYS JA ALOITUSSIVU.....	4
OSOITTEEN TURVALLISUUDESTA	4
TUTUT JA TURVALLISET HAKUPALVELUT	4
HYVIÄ NETTILINKKEJÄ ERI PALVELUIHIN	4
TURVALLISUUS EDELLÄ, ELI NETTISELAIMEN PÄIVITYKSET AJAN TASALLE	5
KIRJANMERKKIEN ELI SUOSIKKIEN HALLINTA.....	5
SIVUHISTORIAN JA VÄLIMUISTIN SEKÄ EVÄSTEIDEN TYHJENTÄMINEN.....	5
ESIMERKKI SELAIMEN SIVUHISTORIAN JA VÄLIMUISTIN SEKÄ EVÄSTEIDEN TYHJENTÄMISESTÄ.....	6

NETIN KAUTTA ASIOIDEN HOITOA JA YHTEYDENPITOA

Aloittaessasi Internetin käytön saat usein nettiliittymän mukana myös sähköpostiosoitteen ja/tai käyttäjätunnuksen.

HUOM! Oman sähköpostiosoitteen voit itse luoda netissä täysin ilmaiseksi esimerkiksi Googlen Gmail sähköpostipalvelussa <https://mail.google.com> tai Microsoftin Outlook tai Hotmail/Live sähköpostipalveluissa <http://www.microsoft.com/fi-fi/outlook-com> tai <https://login.live.com>

PS. Näin voit lähettää ja vastaanottaa sähköpostia luomaasi sähköpostiosoitetta käyttäen tai vastaavasti omalta nettioperaattorilta samaasi sähköpostiosoitetta käyttäen.

MIHIN NETTIÄ KÄYTETÄÄN ENIMMÄKSEEN?

- **tiedon hakuun** itseä kiinnostavista asioista
- **sähköisten** lehtien ja kirjojen lukemiseen
- **sähköpostin** lähettämiseen ja vastaanottamiseen
- **pankkiasioiden** hoitamiseen verkossa
- **verkkokaupoissa** ostoksien tekemiseen
- **oman kaupungin tai kunnan** palveluiden ja päätösten hakuun
- **terveyspalveluiden** hoitamiseen ja ajanvaraukseen
- **verotukseen** liittyvien asioiden hoitamiseen
- **vakuutuspalveluiden ja energiapalveluiden** kilpailuttamiseen ja käyttöön

PS. Ajan hengen mukaisesti milteipä kaikki kansalaisen palvelut siirtyvät elleivät jo ole siirtyneet vähitellen myös jopa ainoastaan nettiverkkoon!

YLEISIMPIEN NETTISELAIMIEN PERUSTOIMINNOT



Edge, *Internet Explorer*, Google Chrome, Mozilla Firefox, Safari, Opera

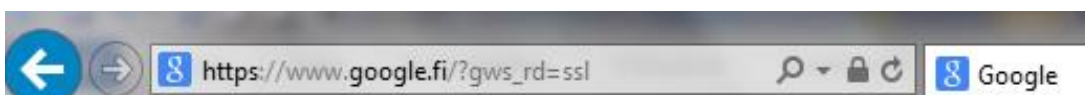
* Selainten mahdollisilla **valikkoriveillä** on ohjelman käytössä **tarvittavia komentoja**, kun taas **työkaluriveillä** on yleisimpiä toimintoja **kuvakkeina eli painikkeina**.



* Tärkein eli asetukset -kuvake on yleensä kussakin eri selaimessa selainikkunan oikeassa ylänurkassa: **hammasratas**, vaakasuunnassa tai pystysuunnassa oleva **pisterivi** tai **rivissä olevat viivat**.



* Kaikista nettiselaimista löytyy myös **osoiterivi**, jolle voi kirjoittaa **www-sivun osoitteen** eli **URL:n**.



NETTISELAIMEN KÄYNNISTYS JA ALOITUSSIVU

ilmestyy näkyviin aina ensin **aloitussivu eli kotisivu**, jonka voit itse asettaa haluamallesi nettisivulle **asetukset -valikon kautta**. Hyviä aloitussivuja ovat kaikki nopeasti latautuvat eli kevyet sivustot, kuten netin hakujätin sivusto <https://www.google.fi/> tai muu vastaava ns. "kevyt" sivusto.



OSOITTEEN TURVALLISUUDESTA



Nettisivun osoitteen alussa lukee useimmiten http:// tai https:// (jossa "s" merkitsee suojattua nettiyhteyttä käytettävään nettipalveluun).

HUOM! Verkkopankeissa, verkkokaupoissa sekä myös monessa muussakin henkilökohtaisessa nettipalvelussa on aina "oltava" suojattu yhteys https:// (ja pankeilla vieläpä toimivalla sertifikaatilla vahvistettuna, joka näkyy nettiselaimen valikko- tai osoiterivillä lukko-symbolina).

Esimerkkinä kotimaiset turvalliset verkkopankit:

www.op.fi ja www.nordea.fi sekä www.saastopankki.fi



TUTUT JA TURVALLISET HAKUPALVELUT

Internetissä on useita hakupalveluita eli hakusivustoja, joiden avulla voi hakea netistä vapaasti eri hakusanoilla melkein mitä aihealuetta tahansa ja mistäpäin maailmaa tahansa. Hakupalveluilla voi helposti hakea kaikkia mahdollisia nettisivuja ja palveluita netistä: oman kotikuntansa/kaupungin sivuja, tietoa/faktaa eri asioista, ulkomaan ja kotimaan matkoja, kulkuneuvoja, reseptejä, kuvia ja videoita jne. jne.

<https://www.google.fi>

<https://www.bing.fi>

<https://fi.search.yahoo.com>

<https://www.lycos.com>

HYVIÄ NETTILINKKEJÄ ERI PALVELUIHIN

Oma kotikunta: <https://uusikaupunki.fi> <https://www.laitila.fi> <http://www.pyharanta.fi>

<https://www.kustavi.fi> <https://www.taivassalo.fi> <https://www.vehmaa.fi>

Kansalaisen palvelut Suomessa: <https://www.suomi.fi> <https://poliisi.fi> <https://www.vero.fi>

<https://www.kela.fi> <https://www.traficom.fi/fi>

Oma-kanta ja muut Sote-palvelut: <https://www.kanta.fi/omakanta> <https://www.varha.fi/fi>

<https://ajanvaraus.uusikaupunki.mediatri.fi> <https://tyks.vihta.com/tykslab>

Optikkopalvelut ja näöntarkastukset: <https://ajanvaraus.instru.fi>

<https://ajanvaraus.silmaasema.fi> <http://www.uusioptikka.fi> <https://www.synsam.fi>



TURVALLISUUS EDELLÄ, ELI NETTISELAIMEN PÄIVITYKSET AJAN TASALLE

... Selaimen päivityskyselyyn eli päivitykseen pääset napsauttamalla hiirellä selainikkunan ylärivillä mahdollisesti näkyvää valikkorivin tekstiä Ohje – Tietoa ”ko. selaimesta” (Chrome, Firefox, Edge jne.).

⚙ tai selaimesta riippuen selainikkunan oikean yläreunan kuvakkeesta Asetukset ja sieltä taas kohdasta Ohje/Tietoja ko. selaimesta. Sen jälkeen selain hakee tarvittaessa päivitykset ja pyytää sen ladattuaan käynnistämään selaimen uudelleen päivityksen asennusta varten.

KIRJANMERKKIEN ELI SUOSIKKIEN HALLINTA

Kun kiinnostava sivu on avattuna nettiselaimen, voit lisätä sen nettiosoitteen selaimesi kirjanmerkkeihin eli Suosikkeihin useimmiten nettiselaimen työkaluriviltä löytyvää TÄHTI -kuvaketta napsauttamalla ja mahdollisia lisäysohjeita noudattaen.



Tai napsautat valikkorivin komentoa **Suosikit** (tai **Kirjanmerkit**) ja valitset avautuvasta valikosta komento Lisää Suosikit -kansioon (tai lisää Kirjanmerkkeihin).

HUOM! Vanhoja suosikkeja/kirjanmerkkejä nettiselaimestasi voit poistaa vaikkapa osoittamalla sitä Suosikit (tai Kirjanmerkit) -luettelossa hiiren 2-painikkeella ja valitsemalla POISTA.

SIVUHISTORIAN JA VÄLIMUISTIN SEKÄ EVÄSTEIDEN TYHJENTÄMINEN

Osoite-rivin tiedot säilytetään selaimen ns. sivuhistoriassa. Esimerkiksi selaimen sivuhistoria-painiketta tai valikkokomentoa napsauttamalla saa näkyviin oman sivuhistoriansa. Jos napsauttaa esimerkiksi mahdollisen sivuhistorian kohtaa ”viime viikolla”, sen alle ilmestyy ko. ajankohtana avattujen nettisivujen osoitteita ja niistä voi siirtyä haluamalleen sivulle suoraan hiiren napsautuksella.

HUOM! Useimmiten sivuhistoria kehoitetaan tyhjentämään esim. verkkopankkipalvelujen käytön jälkeen. Sivuhistorian eli selailuhistorian tyhjentämiseen löytyy hyvät ohjeet verkkopankkien sivujen yhteydestä kaikille käytetyimmille nettiselaimille.

Poista selaushistoria ✕

Säilytä suosikkien sivustotiedot
Säilytä evästeet ja väliaikaiset Internet-tiedostot, joiden avulla suosikkisivustosi säilyttävät asetuksensa ja latautuvat nopeasti.

Väliaikaiset Internet-tiedostot ja sivustotiedostot
Verkkosivujen, kuvien ja mediatiedostojen nopeaa tarkastelua varten tallennetut kopiot.

Evästeet ja sivustotiedot
Sivustojen tietokoneeseen tallentamat tiedostot ja tietokannat, jotka sisältävät käyttäjien asetuksia tai parantavat sivustojen toimintaa.

Sivuhistoria
Luettelo verkkosivustoista, joissa olet käynyt.

Lataushistoria
Luettelo tiedostoista, jotka olet ladannut.

Lomaketiedot
Lomakkeisiin kirjoitetut tallennetut tiedot.

Salasanat
Tallennetut salasanat, jotka annetaan automaattisesti, kun kirjaudut aiemmin käyttämäsi sivustoon.

Seurantasuojauksen, ActiveX-suodatuksen ja Do Not Track
Luettelo sivustoista, jotka jätetään pois suodatukselta, tiedot, joiden avulla seurantasuojaus tunnistaa kohteet, joissa sivustot saattavat automaattisesti jakaa tietojasi, sekä poikkeukset Do Not Track

[Tietoja selaushistorian poistamisesta](#) Poista Peruuta

ESIMERKKI SELAIMEN SIVUHISTORIAN JA VÄLIMUISTIN SEKÄ EVÄSTEIDEN TYHJENTÄMISESTÄ

Kun olet käyttänyt verkkopankkia tai käytät Internetiä jossakin yleisessä paikassa, kuten kirjastossa, kurssiluokassa tai muuten joudut jakamaan saman tietokoneen monen käyttäjän kanssa, periaatteessa kuka tahansa jälkeesi tuleva pystyy tutkimaan, millä nettisivuilla olet käynyt äskettäin.

Tyhjennät selaimen sivuhistorian ja välimuistin esimerkiksi:

Napsauttamalla selaimen oikeasta yläreunasta **Asetukset –kuvaketta**.

Asetukset kohdasta valitset **Tyhjennä selaustiedot** tai **Historia** tai **Sivuhistoria** kohdan selaimesta riippuen.

Sen jälkeen valitset hiirellä tärkeimmät poistettavat kohdat haluamiisi valintalaatikoihin:

1. **Selaus- eli sivuhistoria...**, 2. **Evästeet...** sekä
3. **Välimuistissa olevat tiedot ja tiedostot eli Väliaikaiset Internet-tiedostot...**

Napsauta lopuksi vielä ikkunan alimmaista TYHJENNÄ tai POISTA- painiketta tyhjentääksesi edellä mainitut asiat selailuhistoriastasi.

